

2021, 8(1): 227-245

DOI: <https://doi.org/10.17572/mj2021.1.227245>

Makaleler (Tema > Popüler Kültür ve Erkeklikler)

BABALIK DA YAPARIM KARIYER DE! BLOGGER BABALAR VE ERKEKLİĞİN KURUCU ROLLERİNDEN BABALIK ÜZERİNE

Oya Morva¹, Derya Gül Ünlü²

Öz

Geleneksel aile yapısına özgü, toplumca norm kabul edilmiş cinsiyet rolleri, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de bir tür dönüşüm sürecindedir. Erkeğin, aile temelli cinsiyet rollerinden biri olarak babalık rolü ve bu role dair algı da hem bireysel hem de toplumsal düzeyde bu dönüşümden etkilenmektedir. 1990’lı yılların sonlarından itibaren babalık performansının sergilenebilmesi için kullanıcıya önemli fırsatlar sunan çevrimiçi alanlar, babalık algısındaki dönüşümün gerçekleşmesine, temsiline ve yaygınlaşmasına aracılık etmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilen çalışma, Türkiye’deki blogger babaların cinsiyet rollerine atfettikleri anlama bağlı olarak, bloglar üzerinden gerçekleşen çevrimiçi ve kamusal paylaşım pratiklerine odaklanmaktadır. Bu odak noktasından yola çıkan çalışmada, Türkiye’deki blogger babalarla gerçekleştirilen derinlemesine görüşmeler üzerinden, babalığı kamusal olarak tartışan bu erkeklerin babalığı nasıl tanımladıkları, babalık deneyim ve performanslarının sergilenmesinde blogları neden ve nasıl kullandıkları ele alınmıştır. Çalışma sonucunda, blogger babaların ilgili babalık modelini benimsediği, geleneksel erkeklik rolünün babalığa

¹ Oya Morva, Doç.Dr., İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü, oyamorva@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-3788-9053

² Derya Gül Ünlü, Dr. Öğretim Üyesi İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, derya.gul@istanbul.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3936-7988

Makalenin Geliş Tarihi: 27.02.2021 | Makalenin Kabul Tarihi: 24.04.2021

© Yazar(lar) (veya ilgili kurum(lar)) 2021. Atıf lisansı (CC BY-NC 4.0) çerçevesinde yeniden kullanılabilir. Ticari kullanımlara izin verilmez. Ayrıntılı bilgi için açık erişim politikasına bakınız. Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi tarafından yayınlanmıştır.

katılımlarının önünde bir engel teşkil ettiğini düşündükleri, blog paylaşımlarında çocukla ilgili anıların kaydını tutmanın yanı sıra, babalık ve toplumsal cinsiyet rollerine dair bir takım genel kabulleri sorgulatmak ya da davranış değişikliğine aracı olmak gibi motivasyonlara sahip oldukları bulgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Erkeklik, babalık, babalık rolü, blog, babalık temalı bloglar

I DO FATHERHOOD AND BUILD A CAREER TOO! ON BLOGGER FATHERS AND FATHERHOOD AS ONE OF THE CONSTITUENT ROLES OF MASCULINITY

Abstract

Gender roles, which are specific to a traditional family structure and accepted as a societal norm, are transforming in Turkey and all over the world. The father role of a man is affected by this transformation on both individual and societal levels. Today, the internet and communication technologies serve as a medium for the realization, representation, and propagation of transformations experienced in the perception of fatherhood through online domains where fatherhood performances are exhibited. Given this, the study focuses on online and public sharing practices on blogs according to the meanings attributed to gender roles by blogger fathers in Turkey. Based on this focus, the study addresses how men, who choose to publicly discuss fatherhood as a role associated with masculinity, perceive it, and why and how they use blogs for the exhibition of their fatherhood experiences and performances. As a result, it was found that fathers adopt the relevant fatherhood model, consider that traditional masculinity roles constitute an obstacle to their participation in fatherhood, and they have motivations such as questioning certain norms related to fatherhood and gender roles, or becoming agents to behavioral changes as well as keeping records of memories of child's development with posts shared on blogs.

Keywords: Masculinity, fatherhood, fatherhood role, blog, fatherhood blogs.

Giriş

Modern aile yapısına özgü, toplumca norm kabul edilmiş ve geleneksel olarak niteleyebileceğimiz cinsiyet rolleri, Türkiye'deki yakın tarihli sosyal, kültürel ve ekonomik değişimlerin ikinci dalga kadın hareketinin ortaya çıkışı, 80'li yıllarda yaşanan ekonomik dönüşüm, özel medya yayıncılığının da etkisiyle ülkeye giren

yeni toplumsal değerler) etkisiyle bir dönüşüm sürecine girmiştir. Erkeğin kurucu cinsiyet rollerinden biri olarak babalık rolünün de (her toplumsal grup için aynı oranda ve hızda olmasa da) bu dönüşümden etkilendiği söylenebilir (Cabrera vd., 2000; Dermott, 2003; Gregory & Milner, 2011). Geleneksel perspektife göre babalık nosyonu, toplumsal olarak yapılandırılmış roller üzerinden işleyen birtakım pratikler ve davranış şemaları ile açıklanmaktadır. İşlevselci (Parsons & Bales, 1955) olarak nitelenen bu görüş, aile bireylerinin her birinin önceden belirlenmiş ve cinsiyetlendirilmiş rollere sahip olduğunu ileri sürmekte; babaya ailenin geçimini ve devamlılığını sağlama konusunda aracı rol yüklerken, ailenin duygusal refahını ve bakımını sağlama rolünü anneye atfetmektedir. Oysa güncel babalık nosyonu, hane içi iş bölümünde olduğu gibi, baba rolüne dair beklentilerde ve babalık pratiklerinde köklü değişiklikleri içermektedir. Ataerkil toplumsal düzenin kurgusu olarak hegemonik erkeklik (Connell, 1987) ve onunla ilişkili babalık anlayışı günümüzde yerini kapsayıcı erkeğe ve babalığa (Anderson, 2009) bırakmaktadır. Yeni babalık, ilgili babalık ya da katılımcı babalık gibi çeşitli biçimlerde kavramsallaştırılan bu yaklaşımda odak, cinsiyet rolleri ya da erkeklik algısında değil, cinsiyet ayrımı gözetmeyen ve cinsiyetler arasında bir işbirliği olarak kabul edilen ebeveynlik anlayışındadır.

90'lı yılların sonlarından itibaren internet ve yeni iletişim teknolojileri ebeveynlik performansları için yeni olanaklar sağlamıştır. Bloglar da bu dönemde ana akım ve geleneksel olanın karşısında alternatif kamusal alanlar olarak belirmiştir (Poell, 2012; Etling ve ark. 2014). Kişisel ve gündelik paylaşımlar yapmak için kullanılan platformlar olarak, alternatif kimlik performanslarına alan sağlamaktadırlar. Bu yanı sıra ortaya çıktıkları ilk dönemden itibaren yeni babalık performansları için de alan açtıklarını söylemek mümkündür. Bu nedenle halihazırda babalık algısında yukarıda sözü edilen dönüşümün gerçekleşmesine, temsiline ve yaygınlaşmasına aracılık etme potansiyeline sahiptirler. Türkiye özelinde, her ne kadar niceliksel olarak Batı'daki örnekleri ile kıyaslanamayacak olsa da internet kullanımının yaygınlaştığı ilk yıllardan itibaren babalık temalı blogların belirmeye başladığı söylenebilir (Türkiye'de ilk blog 2003 yılında açılmışken, tespit edilen en eski babalık blogu 2006 yılında paylaşıma başlamıştır bkz. <https://l24.im/W6>). Bu açıdan, Türkiye'de babalıkla ilişkili olarak toplumsal cinsiyet rolleri hakkında kamusal platformlarda aktif biçimde içerik üreten ilk grup olarak blog sahibi babalara dair analizler, toplumsal cinsiyet ve erkeklik çalışmaları açısından anlamlı ve önemlidir.

Bu bağlamsal çerçeveye dayanarak, bu çalışma Türkiye'deki blogger babaların cinsiyet rollerine atfettikleri anlama bağlı olarak, bloglar üzerinden gerçekleşen çevrimiçi ve kamusal paylaşım pratiklerine odaklanır. Bu doğrultuda, erkeklikle ilişkili bir rol olarak babalığı kamusal olarak tartışan bu erkeklerin babalığı nasıl tanımladığını, babalık deneyim ve performanslarının sergilenmesinde blogları neden ve nasıl kullandıklarını anlamayı ve açıklamayı amaçlar. Bu amaç doğrultusunda, çalışmada öncelikle babalığın hegemonik bir erkeklik rolünden, eşler arasındaki iş bölümüne dayalı bir ebeveynlik rolüne doğru dönüşümü ve Türkiye'deki yaygın babalık anlayışının geleneksel babalık ve ilgili babalık modelleriyle nasıl ilişkilendiği ele alınmıştır. Ardından çevrimiçi ortamın, babalık performansları için hangi olanakları sunduğu, ne ifade ettiği ve hangi motivasyonlarla kullanıldığı var olan literatür üzerinden değerlendirilmiştir. Son olarak babalık temalı blog yazarları ile gerçekleştirilen derinlemesine görüşmelerden elde edilen veriler, niteliksel içerik analizi yöntemine dayanarak yorumlanmıştır.

Erkeklikler, Hegemonik Erkeklik ve Babalık Rolü

Eleştirel erkeklik ve toplumsal cinsiyet çalışmaları kapsamında babanın evin ekmeğini kazanan geleneksel rolünü ele alan araştırmalar, hegemonik bir erkeklik rolü olarak babalığın toplumsal yapı içerisinde nasıl inşa edildiğine odaklanmaktadır. Hegemonik erkeklik, en genel anlamıyla, iktidarı ellerinde tutan belirli özellikler bütününe sahip erkeklerin temsil ettiği erkeklik değer ve yapılarının toplumun geri kalanına, kadınlara ve öteki erkeklere, farklı biçimlerde kabul ettirilmesini sağlayan düzenin adıdır (Carrigan, Connell & Lee, 1985; Connell, 1987; 1995). Hem kişisel hem de kolektif bir proje olarak tanımlanan hegemonik erkeklik (Donaldson, 1993: 645), erkek olmak ve eve ekme parası getirmekle ilişkilendirilen sağduyunun kültürel olarak idealize edilmiş formudur. Söz konusu idealizasyon, tüm diğer erkeklik biçimlerini bastırarak, erkek dünyasında var olabilmek için tek bir erkekliği kimliklendirmektedir. Özellikle Batı toplumlarındaki bu kimliklenme süreci, heteroseksüellik, ekonomik özerklik, ailesine bakabilme özelliği, rasyonel olma, duygularına hâkim olabilme ve tüm bunların dışında feminen olarak düşünülen hiçbir şeyi olmama gibi bir bütünden oluşmaktadır (Alsop, Fitzsimons & Lennon, 2002: 141).

'Hegemonik erkeğin' üstlendiği rollerden biri olarak babalık, erkeğin heteroseksüel bir evlilik içerisinde sahip olduğu ekonomik özerklik, maddi güç, diğer aile üyeleri hakkında karar verebilme gibi yetkilerinin bir arada bulunduğu bir toplumsal role işaret etmektedir. Bu bakış açısından hareketle ortaya çıkan çalışmaların ise toplumsal cinsiyete dayalı iş bölümü nedeniyle farklılaşan ebeveynlik pratiklerine (Arendell, 2000; Barak-Brandes, 2017; Elvin-Nowak & Thomson, 2001; Johnston & Swanson, 2003) ve hegemonik erkekliğin inşasında babalığın rolüne (Dolan, 2014; Finn & Henwood, 2009; Hodges & Budig, 2010; Johansson, 2011; Magaraggia, 2013; Marsiglio & Pleck, 2005; Roy & Dyson, 2010) odaklandığını söylemek mümkündür. Diğer yandan, özellikle 90'lı yıllardan itibaren, aile içerisindeki iş bölümünün dönüşümü, kadınların çalışma hayatına katılımı, toplumsal cinsiyet meselesine bakış, sosyo-ekonomik değişim gibi nedenler dolayısıyla, geleneksel babalık rolüne ilişkin içeriğin de farklılaşmaya başladığı görülmektedir. Ebeveynlik rol içeriklerindeki bu dönüşüm, erkeğin ev dışında para kazanmak, kadının ise ev içi işler ve çocuk bakımıyla yükümlü olduğu, erkeğin tam zamanlı kadının ise yarı zamanlı çalıştığı rolleri değiştirmiş, hem kadını hem de erkeği para kazanan (*dual breadwinner*) ve çocuk bakımını üstlenen (*dual carer*) bireyler haline getirmiş, böylelikle ebeveynlerin ev ve iş hayatı deneyimlerini yakınlaştırmıştır (Wall vd., 2007). Ebeveynlik rollerinin dönüşümüyle birlikte farklılaşan bu yeni babalık rolü, hegemonik babalığın aksine, erkeklerin başta çocuğun bakımı olmak üzere aile içerisindeki tüm görevleri eşleriyle ortaklaşa üstlendikleri sorumluluk ve bu sorumlulukların yerine getirilmesindeki fiili varoluşlarını içermektedir. Babalık rolündeki bu değişim, erkeklik anlayışındaki değişimle de yakından ilişkilidir. Bu kapsamda erkeğin dönüşen ebeveynlik rolünü ele alan çeşitli çalışmalar, bu yeni babalık rolünün aile içerisinde cinsiyet eşitliğine dayanan yeni erkeklik anlayışından kaynaklandığına işaret etmektedir (Chesley, 2011; Coltrane, 1997; Connell, 1995; Forsberg, 2007; Marsiglio, 1995; Sullivan, 2004).

Bununla birlikte, tıpkı geleneksel babalık rolünde olduğu gibi, söz konusu yeni babalık rolü doğrultusunda erkeğin üstlendiği sorumluluk ve yerine getirilmesi gereken görevler hem içinde bulunulan alt-üst kültürel yapı hem de bireyin toplumsal konumuna bağlı olarak farklılık gösterebilmekte (Daly, 1993; Lipasova, 2016; Marks & Palkovitz, 2004; Suwada & Plantin, 2011; Suwada, 2015; Wall vd., 2007; Walker & McLanahan, 1999), bu durum ise farklı babalık modellerinin ortaya çıkışını beraberinde getirmektedir. Babalık modelleri,

bireyin ilgililik düzeyi ve üstlendiği babalık stilindeki farklılaşmanın açıklamasıdır (Marks & Palkovitz, 2004). Bireyler, benzer özellikler gösterebilir dahi, her bir babanın geçmiş deneyimleri, aile üyeleriyle etkileşim biçimleri, gelişimsel yönü, ilgililik düzeyi ayrı olduğundan babalık rolünün de değişmez bir rol içeriğiyle tanımlanabilmesi mümkün değildir (Palkovitz, 2002). Ayrıca babalık modelleri, bireysel düzeyde olduğu gibi, toplumsal düzeyde de akışkan ve değişken bir nitelik taşımaktadır (Horna & Lupri, 1987; Palkovitz, 1997). Diğer yandan, karşılaşılan farklı babalık modellerini tarihselliği ya da çağdaşlığı gibi belirli ortak özellikleri üzerinden sınıflandırabilmek mümkündür (Lamb, 2000; Pleck, 1987). Bu bağlamda, boşanmış ve çocuğuyla aynı evde ikamet etmeyen babalar ya da eşlerinin çalışması ve iyi para kazanması dolayısıyla ev içi işleri üstlenmiş olan babalar (*stay at home father*) karşılaşılan çağdaş babalık rollerine örnek gösterilebilir. Bu rollerinin sınıflandırılması ise, aralarında 'iyi-kötü', 'katılımcı-bağımsız' gibi ayrımlar yapılabilmesi ya da söz konusu kültürel yapı içerisindeki ideal babalık modeli ya da modellerinin belirlenebilmesi açısından önem taşımaktadır.

Türkiye özelinde ele alındığında, Anne ve Çocuk Vakfı'nın (AÇEV) çalışmalarının bir uzantısı olarak yayınladığı "Türkiye'de Babalık ve İlgili Babalığın Belirleyicileri Raporu" (2017) Türkiye'deki yaygın babalık modelinin tanımlanabilmesinde alana katkı sağlayan çalışmaların başında gelmektedir. Araştırma kapsamında "ilgili babalık" çocuğun gelişimi açısından ideal model olarak ele alınmakta, babaların bakım, kontrol ve yakınlık davranışlarıyla tanımlanmakta ve bu üç alandaki uygulamalar ilgili babalık davranışının gösterilip gösterilmediğini belirlemektedir. Araştırma sonuçları Türkiye'deki babaların çocuklarının bakımıyla meşgul olmadığını ve bunu annelere bıraktıklarını ortaya koyması bakımından önem taşımaktadır. Buna göre, babalar çocuklarını daha çok olumsuz disiplin yöntemleriyle kontrol etmekte ve bunun çocuğa verdiği zararları da bilmemektedirler. Diğer yandan, çocuklarına yakınlıklarını sevgi göstererek belirtmekte ve onlarla zaman da geçirmektedirler. Fakat geçirilen zamanın niteliğini iyileştirici çabaları olmadığı gibi, bu niteliğin önemiyle ilgili bilgi sahibi de değildirler. Dolayısıyla yakın zamanlı bu araştırma sonuçlarına dayanarak söylenebilecek olan, her ne kadar son yıllarda ebeveynliği çocuğun bakım ve gözetimine ilişkin görevler bütünüünün eşler arasında eşit biçimde paylaşılmasına dayanan babalık rolünü benimseyen ilgili babalarla karşılaşılsa da hegemonik erkeklik ya da ataerkillik anlayışına dayanan geleneksel babalığın Türkiye'de halen yaygın ve hâkim olduğudur.

AÇEV'in çalışmasına ek olarak, Türkiye'deki babalık modellerini ve erkekler tarafından benimsenen bu modellerdeki dönüşümü tespit etmeye çalışan az sayıda çalışmadan da bahsetmek olanaklıdır. Zeybekoğlu (2013) tarafından gerçekleştirilen bu çalışmalardan ilki, aktüel babalık ve aile olgusunu babaların gözünden ele almaktadır. Türk toplumunun kültürel yapısı içerisinde günümüz erkeklerinin babalığa ilişkin tutum ve davranışlarının değişiminde hangi faktörlerin etkili olduğuna yanıt aranan araştırmada, anne babaların eğitim düzeyinin belirleyici olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Beşpınar (2015) ise, babalık nosyonunu sınıf ilişkileri çerçevesinde inceleyerek, Türkiye'de orta sınıf babaların, babalığa dair duyguları, algıları, değerleri, söylemleri ve pratiklerinin bireysel, yerel ve global (kendi babalarından ayrılan, yerel geleneklere ve geleneksel dini değerlere uzak, global değerler ve yaşam tarzlarına eklenen) dinamiklerin birbiri ile olan iç içe geçmiş ilişkisinde gömülü olduğunu bulgulamıştır. Ayrıca çalışmada, yine bu dinamiklerin birbiri ile olan ilişkisi nedeniyle, yani örneğin emek piyasalarında ve çocuk bakımı konusunda uygulanan politikaların, ebeveynlik ve cinsiyet rolleri konusundaki ideolojik söylemin cinsiyet eşitliğine dayanmayışı nedeniyle, erkekliğin yeni ilgili babalığa dair dönüşümünün sınırlı olduğu ileri sürülmüştür. Babalığa doğrudan odaklanan ve aktüel babalığı, babaların gözünden ele alan Barutçu ve Hıdır'ın (2016) çalışmasında ise,

Türkiye'deki (pro)feminist erkeklerin babalık deneyimleri sorgulanmış ve geleneksel babalığa alternatif bir babalık formu olarak ele alınmıştır. Söz konusu çalışmalar, Türkiye'deki babalık modellerinin belirlenmesi ve tanımlanması amacıyla gerçekleştirilerek, babalık rolü içeriğindeki dönüşümü yine Türkiye perspektifinden anlamlandıran araştırmalar olmaları bakımından önem taşımaktadır.

Çevrimiçi Ortamda Babalık

Çevrimiçi ortam, babalık rolü için yeni performans ve etkileşim alanları açması açısından önemlidir. Babalık rolüne dair çok sayıda içeriğin paylaşılması ve yaygınlaştırılmasıyla, aradıkları bilgi ve tavsiyelere kolaylıkla ulaşabilen okuyucular ya da takipçiler, kendi günlük pratikleri hakkında destek alabilme veya deneyimlerine ilişkin detayları diğerleriyle paylaşabilme imkânını elde etmişlerdir. Günümüzde ebeveynlik rolleri doğrultusunda erkeklerin, kendi deneyimleriyle ilgili olarak diğer babalardan tavsiye ve destek almak amacıyla çevrimiçi ortamda yer aldıklarını söylemek mümkündür (Brady & Guerin, 2010; Pedersen, 2015). Bununla birlikte babaların bu dijital ortamları, kendilerini ikinci plânda kalmış (anneye nazaran) ebeveyn statüsünde hissetmemek, kendi babalık performanslarına dair bilgi paylaşmak, duygusal destek almak gibi nedenlerle kendilerini yansıtabilecekleri bir ortam olarak değerlendirdikleri de görülmektedir (Eriksson & Salzman-Eriksson, 2013; Eriksson vd., 2014; Fletcher & StGeorge, 2011; Friedewald vd., 2005; Salzman-Eriksson & Eriksson, 2013; StGeorge & Fletcher, 2011). Ayrıca erkeklerin bu platformlardan, ebeveynlik rollerini yeni üstlendikleri babalığa geçiş dönemlerine adapte olmak (Fletcher vd., 2008; Hudson vd., 2003; Nyström & Ohrling, 2008; StGeorge & Fletcher, 2011) ya da özel bakım ihtiyacı olan çocukları için bilgi ve destek almak (Nicholas vd, 2003; Nicholas vd., 2012; Swallow vd., 2012) gibi özel ihtiyaçları doğrultusunda yararlandıklarını da eklemek gerekmektedir. Bununla birlikte, mobil teknolojilerin kullanımının yaygınlaşması, babaların çocukları ve diğer aile üyeleriyle sürekli ve zamansız iletişim kurabilmelerini olanaklı kılmıştır. Bu çerçevede babaların dijital ortamdaki yararlanmalarının bir önemini belirten Lupton ve arkadaşları (2016: 734), bunun "iyi babalık" için bir gereklilik olduğunun altını çizmektedir. Bu kapsamda incelendiğinde, boşanma ya da iş gereklilikleri nedeniyle evden uzak olan babaların mobil telefon, çevrimiçi mesajlaşma uygulamaları, Skype gibi dijital medyaların da çocuklarla kolaylıkla haberleşebilmek için kullandıklarını söylemek mümkündür (Ammari & Schoenebeck, 2015; Viry, 2014). Whatsapp uygulaması ise, özellikle aile üyeleri arasında yaygınlıkla kullanılmakta ve diğer mobil uygulamalara göre daha çok tercih edilmektedir (Nouwens, 2017: 734).

Özellikle son yıllarda, babaların dijital ortamı yoğun olarak ebeveynlik ihtiyaçları doğrultusunda kullandıkları bilinmekte, hatta özel gündemleri doğrultusunda babaların bu platformlarda bir araya gelerek fikir alışverişinde buldukları birbirlerine sosyal ve psikolojik destek sağladıkları görülmektedir. Örneğin, özel bakıma ihtiyacı olan çocuklara sahip babalar (Ammari vd., 2014) ya da eşlerinin çalışması dolayısıyla evde olan babalar (Ammari & Schoenebeck, 2015), belirli konularda bilgi toplamak, kendi durumlarında olan diğerleriyle haberleşebilmek, izole edilmiş hissetmemek gibi nedenlerle Facebook gruplarını tercih etmektedir. Yine LGBT babaların da kendi durumlarında olan diğer babalara ulaşarak, hissettikleri ötekileştirme ve damgalanma duygusunu azaltmak gibi amaçlarla sosyal medya sitelerini kullandıkları ulaşılan çalışma bulguları arasında yer almaktadır (Ammari & Schoenebeck, 2016; Blackwell vd., 2016). Kullanım amaçlarının yanı sıra, babaların dijital ortamda birbirleriyle kurdukları iletişim biçimlerini ele alan az sayıda çalışmadan (Eriksson & Salzman-Erikson, 2013; Fletcher & StGeorge, 2011; Nicholas vd., 2003)

da bahsedilebilir. Söz konusu çalışmalara göre, babalar web sitelerinde mizahi (Eriksson & Salzman-Erikson, 2013; Flechter & StGeorge, 2011) ve duygusal (Nicholas vd., 2003) içeriklerden yararlanmaktadır.

İçeriği babalar tarafından üretilen bloglar özelinde yürütülen az sayıda çalışma incelendiğinde de (Ammari & Schoenebeck, 2015; Asenhed vd., 2014; Johansson & Hammaren, 2014, Sheibling, 2018; Sheibling 2020) bu ortamların babalar tarafından nasıl bir ilgi ve işlev doğrultusunda kullanıldığı sorusunun yine odakta olduğu görülmektedir. Söz konusu çalışmalarda babaların bloglar üzerinden diğer babalara kendi babalık deneyimlerine dair paylaşımlar yapıp, günlük hayatlarıyla ilgili tavsiyeler verdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca bloglar, küçük ve homojen bir grup olarak nitelenebilecek (Sheibling, 2018 ve 2020) babalar grubunun çevrimiçi ya da çevrimdışı çeşitli platformlarda bir araya gelerek etkileşimde ve paylaşımında bulunmalarına olanak sağlaması bakımından da önem taşımaktadır. Yine sözü edilen çalışmalarda, blog içeriklerinin genel olarak babalığa dair geleneksel kalıp yargıları yansıtmadığı, babaların annelere özgü olduğu düşünülen rolleri de üstlendiklerini aktardıkları ortaya konulmuştur. Sheibling (2018) çalışmasında babalık paylaşımları yapan bu küçük grubun “baskın söylemi yapı sökülüne uğratarak, karşı argümanlar üreterek ve kolektif kimlik duygusunu güçlendirerek” bir tür dijital karşı kamu gibi çalıştığını aktarır. Bu az sayıdaki çalışmaya dayanarak ve erkekliğin yeniden tanımlanmasının cinsiyetler arası sosyal eşitlik ve ilgili babalığın yükselmesi ile ilişkili olduğu düşünüldüğünde baba bloggerların bu konuda erkeğin kapasitesini kamusal olarak ortaya koymaları açısından önemli oldukları söylenmelidir. Babalık temalı bloglar, erkeklik ve onun kurucu unsurlarından babalık konusunda alternatifler perspektifler ortaya koyma potansiyeline sahiptirler.

Yöntem

Araştırmada babalık temalı içerik üreten bloggerlarla derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriye niteliksel içerik çözümlemesi uygulanmıştır. Hazırlık aşamasında öncelikle, babalık temalı Türkçe içeriğe sahip blogların belirlenmesi gerekmiştir. Türkiye’de blogosfere dair kapsayıcı bir envanterin olmayışı nedeniyle, babalık temalı bloglar, arama motorları ve çeşitli çevrimiçi blog platformları (googleblogs, blogspot.com, wordpress.com) üzerinden anahtar sözcükler (baba ve babalık) girilerek tespit edilmiştir. Araştırmanın yapıldığı tarihte Türkiye’de babalık temasına sahip 13’ü aktif olmak üzere (içlerinden iki tanesi aynı babaya ait), 19 adet erişilebilir blogun var olduğu görülmüştür. Söz konusu blog yazarlarından aktif paylaşım yapmakta olan ve görüşmeyi kabul eden dokuz blogger baba ile derinlemesine görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmelere katılan babaların demografik özellikleri Tablo 1’de detaylandırılmıştır:

Tablo 1: Demografik Veriler

İsim	Yaş	Eğitim Durumu	Meslek
B1	38	Üniversite	Mühendis
B2	43	Üniversite	Mimar
B3	35	Üniversite	Mühendis
B4	45	Üniversite	Mühendis

B5	40	Üniversite	Mühendis
B6	43	Üniversite	Hukukçu
B7	47	Üniversite	Mühendis
B8	42	Üniversite	İletişim Uzmanı
B9	42	Üniversite	Mühendis

Araştırmanın temel amacı, Türkiye’de babalık temalı içerik üreten bloggerların babalık algısının ne olduğunu ve blog performanslarının bu algı ile nasıl ilişkilendiğini ortaya koymaktır. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları, bu amaca yönelik olarak kurgulanan iki alt soruya dayanarak oluşturulmuştur: (1) Blog sayfalarında babalık temalı içerik üreten babalar, kendi babalık modellerini nasıl tanımlamaktadır? (2) Blog sayfalarında babalık temalı içerik üreten babalar, söz konusu içerikleri kendi babalık algıları ve pratikleri ile nasıl ilişkilendirmektedir?

Araştırma sorularından yola çıkılarak gerçekleştirilen derinlemesine görüşmelerden elde edilen veri, araştırmacılar tarafından kodlanmış ve buna dayanarak üç ana kategori ve dokuz alt kategori belirlenerek (bknz. Tablo 2) çözümlene gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2: Veriden çıkarılan kategori ve alt kategoriler

Kategoriler	Alt Kategoriler
Ebeveyn Katılımı	Sorumluluk Üstlenme Ulaşılabilir Olma Çocukla Etkileşim
Toplumsal Cinsiyet Algısı	Erkeklik Kadınlık Ebeveynlik
Blog Performanslarında Babalık	Benzerlerle Etkileşim Benzere Dönüştürme/İşe Yarar Kılma Anımsama

Bulgular

Bloggerların Babalık Algısı Üzerine: Anne Baba Yok, Ebeveyn Var!

Görüşülen bloggerlardan, araştırmanın temel amacı ile ilişkili olarak kendi babalık anlayışlarını açıklamaları istenmiştir. Bu bağlamda, ilgili babalık yaklaşımının çalışma içerisinde çocuk yetiştirmede “erkeklerin

katılımcı, demokratik bir yaklaşım benimsemeleri, çocuklarının gelişimine destek vermeleri, çocukların gelişim alanlarında kendilerini en az anne kadar sorumlu görmeleri” (AÇEV, 2017) olarak tanımlandığını ve görüşülen babaların tamamının bu yaklaşımı benimsediğini söylemek mümkündür. Örneğin görüşme yapılan babalardan B9, kendi babalık modelini şu şekilde dillendirmiştir: **“Bu tanım davranışsal boyutta ciddi bir biçimde gözleniyorsa eğer o zaman ben yeni baba oluyorum. Babalığa bir isim koymaktansa eylemden yürümeyi tercih ederim. Çocuğumun hayatına, birey olduğuna saygı duyuyorum. Eşimin ebeveynlikte ortak olduğunu düşünüyorum. Bir rakip gibi ya da daha üstün biri gibi ya da daha sorumlu olması gereken biri değil. Ama bir yorum yapmam gerekirse, geleneksel değilim onu söyleyebilirim”**. Benzeri şekilde, B1 de kendi babalık anlayışını, çocukların yetiştirilmesinde her alanda katılım, ebeveynler arası iş bölümünde denge vurgusu ile özetlemiştir: **“Ben babalığı şöyle tanımlamıyorum: ben sadece çocuğa bakarım. Cebinden çıkarıp çikolata vermek, sadece oyun oynamak değil babalık bana göre. Evde iş bölümü yapıyor musunuz? Ortak paydada buluşuyor musunuz? Örnek, ben çocuklarımla çok ilgileniyorum, onlarla oyun oynuyorum diyor. Peki o çocuklarla oyun oynuyorsan ve ilgili babalık diyorsan, o evde çocukların çamaşırları var, ütülenmesi gereken şeyler var, o ev pis, mutfak dağınık vs. Onlardan kendini ayırıştırıp ben çok ideal babayım çünkü çocuklarımla oynuyorum ve bağ kuruyorum demek de benim tanımımda eksik kalıyor”** (B1).

Lamb ve arkadaşları (2017), çocuk yetiştirmede babanın katılımının (ilgisinin) üç bileşen üzerinden değerlendirilebileceğini söyler: Etkileşim, ulaşılabilirlik ve sorumluluk. Etkileşim, babanın çocuk bakımı ve paylaşılan etkinlikler aracılığıyla çocuklarla doğrudan ilişkisine; ulaşılabilirlik çocuklarla etkileşimde bulunabilmesi için babanın potansiyel uygunluğu ve ulaşılabilirliğine; sorumluluk da babanın çocuğun bakımında ve çocuk için uygun kaynakları düzenlemede üstlendiği role işaret eder. Her üç bileşenin de blogger babalar tarafından sorunsallaştırılıp önemsendiği gözlemlenmiştir. Örneğin, görüşülen babalardan B3’ün kendi babalık performansını özetlerken kullandığı arkadaşlık vurgusu, çocuğu ile olan etkileşiminin yoğunluğu ve kalitesini arttırmak yönünde bir çaba olarak değerlendirilebilir: **“Hani o tarz, arkadaşlık keyword’unu vurgulayarak, çocuğa daha nasıl yakın olabiliriz, çocuğun sorunlarıyla daha iyi nasıl ilgilenebiliriz, onları nasıl uygun şekilde çözebiliriz gibi. Ben öyle görüyorum daha böyle arkadaş modunda yaklaştığın zaman çocuğun sana daha çok şey anlattığını düşünüyorum. Daha çok paylaşım yaptığını düşünüyorum. Hani olabildiğince yakın durarak. Bunu da blog üzerinde gösteriyorum”**. B5 de, kendi babalık anlayışına dair çok benzeri bir tavrı **“her zaman yanında olan olmak isterim, bunu hissettirmek isterim. Hani konuşulur ya koşulsuz sevgi var mı yok mu, anne babanın sevgisi koşulsuz olmalı belki sonsuz değil ama... İlişki kurmak ve koşulsuz sevmek, çocuğun her zaman yanında olduğunu bilmesi önemli”** şeklinde dile getirmiştir.

Görüşülen babalar özelinde, sorumluluk bileşeni ile ilgili olarak söylenebilecek olan, çocuğun yetiştirilmesindeki sorumluluğun paylaşılması konusunda eşitlikçi yönde tavır aldıklarıdır: **“Doğduğu andan itibaren, bakım süreçlerini biz eşit olarak paylaştık. Ama, işte bir timetable var, şu kadarını sen şu kadarını ben, bulaşık sende çamaşır bende gibi bir şey olmadı. (...) Çocuk olmadan önce de ev işlerinin paylaşımında böyle yazılı ya da konuşulup anlaşılmış bir şey olmasa da biraz benim elimden de geldiği için belki, bütün o ev sorumluluklarını da birlikte halleden bir aileydik biz. Dolayısıyla çocuk olduktan sonra onun bakımıyla ilgili de bütün sorumlulukları paylaştık”** (B6). Bir başka blogger da çocukla ilgili sorumluluğun eşit bir şekilde paylaşılmasında benzeri bir tavrı **“yani el atmadığım bir şey olmadı benim.**

Biberon yıkamak, altını temizlemek vesaire hepsi okey. Ama biraz daha çocuğun beslenmesi başlangıçta mesela eşime kalmıştı” (B9) şeklinde dile getirmiştir.

Çocuğun bakımı ile ilgili sorumluluğun paylaşımındaki dengenin çeşitli faktörlerin devreye girmesi ile zaman zaman bozulabildiği, bloggerlar tarafından dile getirilmiştir –ki bu durum babanın katılımında ulaşılabilirlik bileşenini açıklamaya da aracı olmaktadır: (Bakım işini) **“ortaklaşa yaptık diyebilirim. Hala öyle devam ediyor kural olarak ama ben bugünkü işim nedeniyle vaktimin yarısını yurtdışında geçiriyorum artık, dolayısıyla evde değilken bütün o sorumlulukları birlikte paylaşıyoruz demem çok da gerçekçi olmayabilir”** (B6). Ancak bu dengenin her zaman kadın aleyhine bozulduğunu varsaymak yanlış olacaktır. Görüşülen babalardan B7, eşinin işe başlamasıyla bir yandan evden çalışıp bir yandan çocukların gündelik bakımını üstlendiğini dile getirmiştir: **“Çocuklara ben bakıyorum, aynı zamanda evden çalışıyorum. Eşim de çalışıyor. Eşimin çalışabilmesi için böyle bir şey yapmak gerekiyordu. O yüzden hani herhalde benim yüküm biraz fazla gibi. Çocuk bakımı açısından, babalık açısından”** (B7). Dolayısıyla bakım sorumluluğunun paylaşılmasındaki dengenin şartlar gereği ebeveynlerden biri lehine ya da aleyhine bozulmasında, geleneksel rol paylaşımı değil, çoğunlukla iş hayatıyla ilgili rasyonel kararların etkili olduğu söylenebilir.

Blogger babalardan üç tanesi eşinden boşanmış olduğunu ifade etmiştir. Aile bireylerinin ortak bir mekânı ve zamanı paylaşmasını zorlaştıran bu durumun, bu babalar özelinde sözü edilen üç bileşenle ilişkili olarak ayrıca değerlendirilmesi gerekir. Söz konusu bloggerlar çocuklarıyla aynı mekânı sürekli paylaşmıyor olsalar da etkileşim, ulaşılabilir olma ve sorumluluk alma konusunda, diğer babalarla benzer şekilde düşünüp, eylemekte olduklarını dile getirmektedir: Bu babalardan B4 **“bir erkek, bir insan nasıl çocuğunu görmeden yıllarını geçirebilir, bunu anlamış değilim. Yani şöyle söyleyeyim benim sonraki hayatımda ben evlilikten uzak durdum çünkü neden, oğlum diyecek ki bu ev ne? (...) 18 yaşına geldiğinde diyecek ki sen benim yanımda mıydın? Ben bu ihtimali, bu riski göze almak istemiyorum”** sözleriyle, farklı kentlerde yaşıyor olmalarına karşın çocuğuna karşı hissettiği babalık sorumluluğu ve etkileşim önceliği hakkındaki hassasiyetini dile getirmektedir.

Görüşülen bloggerların çocuk bakımında katılımcı tavrının, onların ebeveynlik kavrayışları ile doğrudan bağlantılı olduğu gözlemlenmiştir: **“Çocukla bağ kurmak, gözünün içine bakmak, onunla bir şeyi ortak paylaşmak. Bunları yapabildiğin zaman, o zaman şey diyorum.. Cinsiyet rolü olarak tanımlamıyorum. Erkek ya da kadından ayırıyorum. O zaman ebeveyn olmaya başlıyorum. O zaman işte babalık tanımından ebeveynliğe değiştirdim. Cinsiyet kimliklerinden ayırtırdım. Hatta şöyle söyleyeyim, bir çocuğa bakmak için illa doğurmak gerekmiyor. Bir bakım veren kişi olmak gerekiyor”** (B1). Benzeri bir düşüncüyü B7 de şu sözcüklerle dile getirmektedir: **“Anneliğin de babalığın da biyolojik bir sıfat olduğunu düşünüyorum. Yani tıbbi sağlık yeterliliğini sağlayan herkes anne baba oluyor. O yüzden bunun üstüne de çok anlam yüklememeye çalışıyorum. Evet, yani biyolojik olarak baba olduk. Şimdi bizim sorumluluğumuzda iki çocuk var. Bunun için de benim üstüme düşen sorumluluklar var. Ama şey de yapmıyorum, bu benim sorumluluğum, bu annenin sorumluluğu; bunu ben yapmalıyım, bunu anne yapmalı”** (B7). Bakım veren kişinin cinsiyet rollerinden bağımsız olarak, yani anne ya da baba olarak değil, “ebeveyn” olarak tanımlanmasının önemli olduğu kanaatindedirler. Öyle ki, bu tutum babalık performansının (ve blog faaliyetinin) temel ‘çaba’sı konumuna taşınabilmektedir: **“Blogumdaki en önemli tavrım, kendi ebeveynliğimdeki en büyük tavrım şu: ebeveyni anne ve baba olarak ayırmamak üzerine bir çabayla blog yazdım uzun süre. Hala da sosyal medyada bir şeyler yazıp çizmeye kalktığımda ezkaşa şeye uğraşıyorum ebeveynlik taktır, anne ve baba olarak ayırmamak gerekir, bunu ayıran biziz (...) Baba diye bir şey yok**

ebeveyn var. (Blogumu) **bugün alacak olsam 'ebeveynolmak.com' olarak alırdım" (B8).** Görüleceği üzere blogger babalar arasında cinsiyet kodlarından arındırılmış bir ebeveynlik anlayışı yaygındır, bu anlayışın çocuk yetiştirmede baba katılımını desteklediği söylenebilir.

Anneden Rol Çalmak ve Erkeklere Rağmen Babalık Yapmak: Baba Katılımının Önündeki Engeller

Babalık, erkeklerin yaşamlarındaki çeşitli çevre ilişkileri ve yapılar arasındaki etkileşimde şekillenen sosyal ve kültürel bir inşa sürecidir. Aile içindeki ilişkileri içerdiği kadar, babalığı çevreleyen toplumsal beklentiler ve koşulları da kapsar. Mevcut ve kabul edilmiş toplumsal cinsiyet tutumları babanın katılımını etkileyebilmektedir. Nitekim blogger babalar da çeşitli çevrelerde geleneksel erkeklik anlayışı ile çatıştıkları durumlarda kaldıklarını dile getirmişlerdir. Örneğin, bloggerlardan B8 bu çatışma halini **"babaların dijital ortamda değil ama gerçek ortamda, şey serzenişi oldu. Bizi o kadar kötü gösteriyorsun ki, çıtayı yükseltiyorsun biz kötü görünüyoruz. Niye yapıyorsun yapma bunu kardeşim diyen arkadaşlarım oldu"** sözleriyle ifade etmektedir. B1 ise benzeri bir çatışma durumunu şu sözlerle özetlemiştir: **"bloga başladım, sosyal medyada tanınır hale gelmeye başladım. Bir arkadaşım bana şöyle bir cümle kurdu. Bunu hiç unutmam. 'Ne öyle sosyal medyada gay gay hareketler dedi'. Arkadaşım erkek. Şimdi bunu sosyolojik olarak analiz etseniz gay'lik, LGBT'li bir bireye hakaret var, beni LGBT'li bir birey üzerinden küçümseme var, kadını küçümseme var. O kadar karmakarışık bir cümle ki. Beynim yandı. Hepsi bir arada. Çok üzülümüşüm bunu söylediği için".**

Bu çatışma ve katılımcı babayı marjinalleştirme hali her zaman yakın çevre kaynaklı değildir. İçinde yaşanan toplumun kültürel değerleri çeşitli temsil biçimleri ile erkeğin babalığa katılım sürecini biçimlendirebilmektedir. Örneğin görüşülen babalardan B5 **"anne baba rolüyle ilgili söylediğim bir şey daha var hani reklamlarda falan 'annelerin bir önerisi var' gibi şeylerin hala söylenmesine inanamıyorum. Bu devirde sadece anneler değil ebeveynler diyebilirler, öyle de olmalı"** sözleriyle, ebeveynliğe dair dayatılan cinsiyet rollerini eleştirmektedir. Yine yurtdışında yaşamakta olan bir blogger, Türkiye ile yaşadığı ülkeyi kıyaslayarak, babanın katılımında ilişkilenen çevrenin etkisini şu şekilde dile getirmiştir: **"Avrupa'da daha çok örnek var bununla ilgili. Kendinizi buna göre motive edebileceğiniz ve buna göre düzenleyebileceğiniz. Türkiye'de o yavaş ilerliyor, çünkü Türk aile yapısı mantığında anne daha çok üstlenmekte, haklı da daha çok şey üstlenmekte. Baba tamamen şu an hala parayı getiren modda" (B3).** Tersine bir çevrede yaşanan bir başka örnek olması açısından B1'in arkadaşları ile yaşadığı deneyim önemlidir: **"Kızım doğmadan önce, benden önce baba olan arkadaşlarım aslında bir yerde babalık görevinden ve erkek olarak birtakım sorumluluklardan nasıl kaçacağıma dair benimle tüyolar paylaştılar. Mesela işte çocuk olunca şöyle olacak, böyle olacak, hayatın zindan olacak, hiçbir şey yapamayacaksın, bak kadın sana böyle yapacak, eşin böyle yapacak, evden kaçmak için şöyle yap, böyle yap tarzı".**

Erkekler kadar kadınlar da çocuk bakımı ve ev işleri ile ilgili sorumluluğun paylaşılmasına direnç gösterebilmektedir. Anne eşik bekçiliği (maternal gatekeeping) olarak kavramsallaştırılan bu durum, erkeğe çocuk bakımı ve ev işleri konusunda kendini geliştirme konusunda fırsat vermeyerek engelleyen davranışlar ve inançlar toplamı olarak tanımlanabilir (Allan & Hawkins, 1999: 200). Gerçekleştirilen görüşmelerde eşik bekçisi annelerin, baba katılımını sınırlandıran gruptan biri olarak belirdiği görülmektedir: Bloggerlardan B1 bu durumu, takipçisi olan annelerin tepkileri üzerinden **"ben ilk başladığım dönemde bana müthiş bir**

direnç vardı. Nasıl yani, bir baba, bir erkek çocuğunun altını değiştiriyor, çocuğunun beslenmesine bakıyor, ona bakıyor, buna bakıyor. Bir anne kadar oturup blog yazabiliyor falan. Kadınlar ilk başta inanamadılar, direnç gösterdiler” şeklinde dile getirmiştir. Yine görüşülen babalardan B9, benzeri bir tavrı **“geleneksel baba-yeni baba ayırımında aslında annelerin sıklıkla babaları geleneksel baba olmaya zorladıklarının görülmemesine çok takılıyorum (...) Şeyi kabul ettirmekte zorlanıyoruz, ‘ya sen şimdi çekil beceremeyeceksin’ söylemi aslında babayı dışlayan şeylerden biri”** sözleriyle ifade etmektedir.

Görüşme yapılan babalar, çocuk bakımının öğrenilen bir süreç olduğunu ancak bu sürecin eşik bekçisi anneler tarafından sekteye uğratılarak, babanın katılımdan dışlandığı düşüncesine sahiptir: **“Bence ebeveynliği anne ve baba olarak ayırmamak gerekir, bunu ayıran biziz. Hatta biraz iddialı olacak belki ama, bunu ayıran biraz da anneler gibi geliyor. Çünkü buna dair çok örnek gördüm. Babalara en çok laf edenlerin, babaları böyle itekleyen ya da böyle ayrıştırmanın anneler olduğuna düşünüyorum. İşlerine de öyle geldiğini düşünüyorum. İşte babası bez bağlayamıyor, ama hiç bırakmamışsın ki bağlasın”** (B8). Yine bir başka baba B8’de, çocuk bakımının öğrenilmesinde annelerin eşik bekçiliğine dair tavrını **“anneler sürekli ‘anlattık ama anlamaz, ona tane tane anlatacaksınız’** şekliyleder. **Bez değiştirmek bir uzay fiziği falan değil. Bebek bezi değiştirmek iç güdüsel bir şey değil. Mamayı iç güdüsel olarak bilmiyor. Bunların hepsi teknik bir alışkanlık. Emzirme dışında hepsi böyle. O da ilk defa yapıyor aslında ama böyle yaparak kaçmak isteyen babaya müthiş yol veriyor. Gelenekselden çekebileceğimiz babanın önünü kapıyoruz”** sözleriyle ifade etmiştir.

Bir başka babanın eşiyle yaşadığı tecrübe, yukarıda sözü edilen aksine kendine çocuk bakımını öğrenmesi için gerekli ortamın sağlanması halini açıklamaktadır. B1, “çocukla anne ilgilenir” diyen babadan katılımcı babaya dönüşümünün bakım konusunda kendine fırsat verilmesiyle olanaklı olduğunu şu şekilde dile getirmektedir: **“Eşim yüksek lisansını yarıda bırakmıştı. Kızım da belli bir aya gelince de bitirmek istediğini söyledi. Haftanın belli günleri çocuğa bakabilir misin dedi (...) Baş edebilir miyim konusunda o da emin olamadı ama ben tamam dedim yaparım. Onunki de öğrenilmiş bir rol. Aslında yapabileceğimi biliyor ama o da gerçekliği ile hiç yüzleşmemiş. Yani baş başa bırakmamış ya bizi. Onun da endişeleri var. Nitekim ben kızımı bıraktığı ilk gün kızımı yarım yamalak aç bırakıp uykusuz bırakıp, üzeri pis bir şekilde bırakıp eve geldiğimizde süpermen edasıyla evde çocuk baktım ben deyip, eşimin dehşete düştüğü bir an yaşadık. (...) Orda ben şu gerçeklikle yüzleştim. Çocuğa bakım vermenin ne demek olduğunu, kimse yokken yanımda orada anladım ve orada bir değişim başladı. (B1)**

Blogger Babaların Paylaşım Motivasyonları: Hatırla(t)mak, Baba Katılımına Aracı ve “İşe Yarar” Olmak

Görüşmelere dayanarak, babaların blog yazma motivasyonunun üç kategori altında sınıflandırılması olanaklıdır. Bunlardan ilki, hatırlama ve hatırlatma amacıyla, yaşananların kayıt altına alınmasıdır: **“Çocuklarımızın çocukluğunu bence unutmamalıyız dedim. Aslında bize bir hatıra defteri gibi açtım ben orayı yani neler yaşadık, ne hissettik, ne oldu falan. Onları not düşmeye başladık”** şeklinde dile getirilmektedir (B7). Bu motivasyon, yukarıda olduğu gibi “biz” vurgusu ile işleyebildiği gibi, tekil olarak bireyin kendisine ve / veya çocuğa yönelik de olabilmektedir: **“O bir günlük olarak başladı çünkü insan hafızası unutuyor. Şu an gerçekten o günkü gibi hatırlamıyorum, o gün yazmış olsaydım kenara. Çünkü bir konuyu anlatıyordum internette bir haber buldum, bir şeyi yanlış hatırlamışım. Ben yaşlanacağım çocuğun**

da bazı şeyleri bilmesi gerekecek zamanı gelince” (B4). Aynı motivasyon, Ö.P. tarafından da şu şekilde dile getirilmiştir: **“Başlangıç noktası bunun aslında kendimiz için, aile anlamında, aile ve yakın çevre. Hem de Z. için (çocuğundan söz ediyor), özellikle blog tutmak. Z. büyüdüğünde dönüp okuyabilsin hamileyken olanları, hissedilenleri; çocukken olanları hissedilenleri. Başlangıçta okuması istenen kişi Z. idi” (B8)**. Bu hatırla(t)ma motivasyonunun çocukla bağ kurmanın bir başka biçimi olarak, yani yine katılımın bir biçimi olarak okunması da olanaklıdır. Nitekim, B6 **“Çocuk sahibi olurken aslında anneyle baba arasında başlangıçta büyük bir eşitsizlik var. Anne ister istemez işin her aşamasına çok dahil ve baba olarak siz ekstra çaba sarf etmezseniz işte çok kıyıda kalmış bir baba olabilirsiniz. Biraz hani kendimi işin içine katmanın bir yoluydu belki o. Ben hiçbir şeyi kaçırmak istemediğim için kendimi dahil ettim. Blog da onun uzantısıydı belki”** sözleri ile bu durumu özetlemektedir.

İkinci kategori, benzer kişileri bulma, onlarla bilgi ve tecrübelerini paylaşma olarak tanımlanabilir: **“Babalık meselesinin ne olduğunu anlayınca, bir de tabi analitik kafa, birçok detaya girmeye başladım. Yani mesela mamanın içeriğindeki oranla, hangi bez, beslenmesinden bilmem nesine kadar acayip bir alana girmeye başladım. (...) Şimdi bir bu, bir de işte çocukları beslemek, uyutmak, kafa yormaya ve öğrenmeye başlayınca ben etrafımdaki insanlarla paylaşıyordum ve acayip motiveydim bu konuda” (B1)**. Boşanmış bir baba olan B4 de, kendi blog tutma motivasyonunu, tecrübelerini benzeri şeyler yaşayanlarla paylaşarak, bilgi ve destek vermek olarak şu şekilde dile getirmiştir: **“Ben bunu kendime bir günlük olarak açtım fakat şu amaç da vardı. Kardeşim bir erkek olarak sen bunu yaşayacaksın, yaşama ihtimalin çok büyük çünkü çevren o gördüğün hikâyeler gibi. Yani öyle hikâyeler var ki 10 gün evli kaldım hala nafaka ödüyorum, burnumdan geldi vesaire. İşin içine girmeden dışarıdan baksanız yok artık diyeceğiniz şeyler bir anda kanlı canlı olarak geliyor. Kendi avukatıma yönlendirdiklerim oldu. Avukat bulduklarım oldu bunlar arasında” (B4)**. Bu yanı sıra bloglar, benzeri süreçlerden geçen ya da benzeri tecrübelerle, ilgi alanlarına sahip kişilere ulaşılmasına aracı olmaktadır. Blog aracılığıyla çevrimiçi ortamda başlayan etkileşimi, çevrimdışı tanışıklığa çevirmek de bir tutum olarak blogger babalarda gözlemlenmiştir: **“Pek çok arkadaş edindim. Şu anda pek çok yakın arkadaşımı ben bu ortamda tanıdım. Blogumda da tanıştığım bir sürü insanla evde yani gerçek ortamda görüşüyorum. Çünkü daha az kişi bunları yaparken otomatikman filtrelenmiş elenmiş çok fazla insan var. Çok elekte kalmış az sayıda insan bu işleri yapıyordu. İnternet, yayıncılık, babalık ya da ebeveynlik her neyse ve bunu paylaşan adam zaten çok yok. Onlarla konuştuğunda zaten çok aynı kafadan çıkıyorsun. Bir oto-seleksiyon da oluyor” (B8)**.

Yapılan görüşmelere dayanarak, blogger babaların bilgi ve tecrübe paylaşımı konusunda “işe yarar” olmayı yani etkileşimde buldukları takipçilerine yardımcı olabilmeyi önemsediklerini söylemek olanaklıdır: Örneğin, B8 **“bir araştırma yaptıysam sonucunu oraya da koyayım ki başkaları da faydalansın. Okul aradıysak, on tane okulu oraya ben de yazayım ki, başkası ararken bir malzeme olsun. Benim ihtiyaç duyduğum şeylerden biri de bu aslında. İşe yaraması aslında”** sözleriyle, blogun günlük tutmaktan öte bir işleve sahip olduğunu dile getirmektedir. Bu “işe yararlık” hali (B2) tarafından da **“bir blogda ‘Çocuklar İçin Beş Sevgi Dili’ diye bir kitaptan bahsedildiğini gördüm. Bende bir uyanma sağladı o kitap, çünkü hani hep şey klâsik bir eylem vardır ya, sevgi her şeyi çözer, işte çocukların tek istediği şey sevmektir ama o iş öyle değilmiş. Bir baba olarak çocukları sevmem yeterli değil onlar bunu görmedikleri sürece. Ne kadar basitmiş aslında dedim. Ve bunlardan kimse bahsetmiyor. O nedenle o blogda o yorumu okuyunca ben de bir blog açmaya ve kendi okuduklarımı paylaşmaya karar verdim. (...) Bunun birilerine bir faydası oluyorsa bu beni mutlu ediyor”**.

Bu işe yararlık halinin bir boyutu da babalık ve toplumsal cinsiyet rollerine dair bir takım genel kabulleri sorgulatmak ya da davranış değişikliğine aracı olmak olarak belirlemektedir. Görüşülen babalardan B5, neden babalık temalı paylaşım yaptığı sorusunu **“İnternette politik görüşümü paylaşmak istemiyorum, dini görüşümü paylaşmak istemiyorum. Türkiye’de birçok hassas şey var. Yakın olmadığınız güvenmediğiniz insanların okumasını istemeyeceğiniz şeyler. Babalık böyle bir konu değil, onun etkisi oldu. Yani şeyin tabii çok büyük bir etkisi var. İnsan fikrini yazarken şey diye düşünüyor, en azından ben öyle düşünüyorum. Bazı insanları etkileyip olumlu şey yapabileceğini düşünerek de yazıyorum”** şeklinde yanıtlamıştır.

Bloggerlardan B1 de süreç içerisinde dönüşen babalık anlayışını, bugün daha geniş bir perspektiften ele aldığını ve takipçilerine de bu yönde bir dönüşüm konusunda etki edebilmek gibi bir motivasyona sahip olduğunu dile getirmiştir: **“Bugün ben artık babalıkla birlikte erkeklik, toplumsal cinsiyet rolleri, babalık, kadın erkek eşitliği, LGBT hakları yani daha eşitlikçi bir yerden bakıyorum (...) STK geçmişi olan bir insan olarak birilerine faydam olsun, bebek bezi nasıl değiştirilir ötesinde, birilerinin hayatına dokunabilir miyim kafası bende çok fazla var. Bugün de böyle. Yani birilerine farklı bir bakış açısı kazandırabilir miyim? ‘Ya bir dakika ya bu adam böyle bir şey demiş’ diye düşünsün istiyorum. Ben aydınlandım millet de aydınlansın değil; kendi dünyamda aydınlanabildiğim kadar birilerinin de hayatına dokunabilir miyim düşüncesi çok fazla olduğu için esas benim motivasyon unsurum bugün bile bu”** (B1).

Sonuç

Türkiye’deki blogger babalar özelinde gerçekleştirilen bu çalışmada, söz konusu babaların Türkiye’de yaygın babalık anlayışı olarak kabul edilen hegemonik erkeklik ya da ataerkillik anlayışına dayanan babalık modelinden ayrıştıkları sonucuna varılmıştır. Çocuğun yetiştirilmesinde sorumluluk alma, söz konusu süreçlere katılım oranları ve biçimlerine dayanarak, ilgili babalık olarak tanımlayabileceğimiz babalık modelini benimsedikleri tespit edilmiştir. Araştırmaya dahil olan bloggerların sosyo-demografik özellikleri oldukça homojen bir grup olduklarını göstermektedir. Dolayısıyla literatür taramasında da dile getirilen, babalık anlayışlarının bireyin ait olduğu alt ve üst toplumsal yapı ile toplumsal konumuna bağlı olarak farklılık gösterebilme, akışkan ve değişken olma hali bu grubun Türkiye’deki yaygın babalık anlayışı ile sınırlı ilişkilenmesini anlamlı kılmaktadır.

Yine literatürde tartışılan, cinsiyet rolleri konusunda –ki babalığın da erkekliğin kurucu unsurlarından biri olduğunun altını çizmek gerekir– hâkim ideolojik söylem ve kamusal politikalar nedeniyle ilgili babalığa dönüşün sınırlı olduğu görüşü, araştırma özelinde de doğrulanmıştır. Görüşülen bloggerlar, hâkim erkeklik anlayışının kendi babalık katılımlarının önünde ve çeşitli düzeylerde bariyer olarak yükseldiğini dile getirmişlerdir. Burada geleneksel erkeklik kalıplarını benimsemiş diğer erkekler ve benzeri bir anlayışla çocuk bakımında eşik beççiliği rolünü üstlenmiş eşler/anneler üzerinden ilişki kurulan çevre öne çıkmakla birlikte, erkekliğin yaygın temsili yakın çevre dışındaki etkileşimlerde de bir bariyer olarak görülmektedir.

Bunlardan başka, babalık temalı blogların erkeğin babalık rolü ile ilişkili olarak neden ve nasıl kullanıldığına ilişkin soruya verilen yanıtta, ilksel motivasyonun çocukla ilgili anıların kaydını tutmak ve hatırla(t)mak olduğu görülmüştür. Buna ek olarak derinlemesine görüşmelerde, bu hatırla(t)ma motivasyonunun da çocukla bağ kurma ile ilişkili bir tavır olduğu ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla bu hatırla(t)ma motivasyonunu, babanın çocuk yetiştirme sürecine katılımı ile ilişkilendirmek mümkündür. Ebeveynlerin sosyal medya kullanım amaçlarına dair literatürle (Eriksson vd., 2015; Friedewald vd., 2005; Salzman-Eriksson & Eriksson,

2013; StGeorge & Fletcher, 2011) uyumlu bir şekilde, görüşülen grup özelinde de kendine benzerleri bulma, benzerler arasında tecrübe ve bilgi alışverişi yapma motivasyonu görülmüştür. Ancak, blogger babaların paylaşımlarında, takipçilerini de kendi babalık anlayışları doğrultusunda bilgilendirip, farkındalık oluşturmak gibi bir motivasyonun daha varlığının altını çizmek gerekir. Bu doğrultuda değerlendirildiğinde, blog paylaşımlarıyla amaçlananın sadece benzerlerin bulunmasını değil, benzerlerin yaratılmasının mümkün kılınmasını da içerdiği görülmektedir.

Kaynakça

- Allan S.M., Hawkins, A.J. (1999). Maternal gatekeeping: Mother's beliefs and behaviors that inhibit greater father involvement in family work. *Journal of Marriage and Family*, 61(1), 199-212.
- Alsop, R., Fitzsimons, A. ve Lennon, K. (2002). *Theorizing gender: An introduction*. Cambridge: Polity Press.
- Ammari, T. ve Schoenebeck, S. (2015). Understanding and supporting fathers and fatherhood on social media sites. *Proceedings of the 33rd annual ACM conference on human factors in computing systems*, ACM Press: New York, s.1905-1914.
- Ammari, T. ve Schoenebeck, S. (2016). Thanks for your interest in our facebook group, but it's only for dads': social roles of stay-at-home dads. *Proceedings of the ACM conference on computer-supported cooperative work*, ACM Press: New York, s.1363-1375.
- Ammari, T., Schoenebeck, S.Y. ve Morris, M.R. (2014). Accessing social support and overcoming judgement on social media among parents of children with special needs. *AAAI conference on weblogs and social media*, 8(1): 22-31.
- Anderson, E. (2009). *Inclusive masculinity: The changing nature of masculinities*. New York: Routledge.
- Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV). (2017). Türkiye'de ilgili babalık ve belirleyicileri. *Türkiye'de babalığı anlamak serisi-1*, İstanbul.
- Arendell, T. (2000). Caregiving and investigating motherhood: The decade's scholarship. *Journal of marriage and the family*, 62(4): 199-213.
- Asenhed, L., Kilstram, S., Alehagen, S. ve Baggerns, C. (2014). Becoming father is an emotional roller coaster – an analysis of fist-time fathers' blogs, *Journal of clinical nursing*, 23(9-10): 1309-1317.
- Barak-Brandes, S. (2017). Ideologies of motherhood in contemporary israeli tv commercials. *Communication, Culture & Critique*, 10(1): 58-75.
- Barutçu, A. & Hıdır, N. (2016). Türkiye'de babalığın değişen rolleri: (Pro)feminist babalar. *Fe Dergi*, 8(2): 27-45.

- Blackwell, L., Hardy, J., Ammari, T., Veinot, T., Lampe, C. ve Schoenebeck, S. (2016). LGBT parents and social media: Advocacy, privacy, and disclosure during shifting social movements. *Proceedings of the 2016 CHI conference on human factors in computing systems*, s.610-622.
- Beşpınar, F.U. (2015). Between ideals and enactments: The experience of 'new fatherhood' among middleclass men in Turkey, Gül Özyeğin (Der.), içinde, *Gender and sexuality in muslim cultures* (p.95-114). Suurey: Ashgate Publishing.
- Brady, E. ve Guerin, S. (2010). 'Not the romantic, all happy, coochy coo experience': A qualitative analysis of interactions on an Irish parenting web site. *Family Relations*, 59(1): 14-27.
- Cabrera, N.J., Tamis-LeMonda, S.Y., Bradley, R.H., Hoffreth, S. ve Lamb, M.E. (2000). Fatherhood in the twenty-first century. *Child Development*, 71(1): 127-136.
- Carrigan, T., Connell, R.W. ve Lee, J. (1985). Toward a new sociology of masculinity. *Theory and Society*, 14(5): 551-604.
- Chesley, N. (2011). Stay-at-home fathers and breadwinning mothers: Gender, couple dynamics, and social change. *Gender & Society*, 25(5): 642-664.
- Coltrane, S. (1997). *Family man: Fatherhood, housework, and gender equity*. Oxford: Oxford University Press.
- Connell, R.W. (1987). *Gender and power*. Cambridge: Polity Press.
- Connell, R.W. (1995). *Masculinities*. Berkeley: University of California Press.
- Daly, K. (1993). Reshaping fatherhood: Finding the models. *Journal of Family Issues*, 14(4): 510-530.
- Dermott, E. (2003). The intimate father: defining parental involvement. *Sociological Research Online*, 8(4): 1-11.
- Dolan, A. (2014). 'I've learnt what a dad should do': The interaction of masculine and fathering identities among men who attended a 'dads only' parenting programme". *Sociology*, 48(4): 812-828.
- Donaldson, M. (1993). What is hegemonic masculinity?. *Theory and Society*, 22(5): 643-657.
- Elvin-Nowak, Y. ve Thomsson, H. (2001). Motherhood as ides and practice: a discursive understanding of employed mothers in Sweden. *Gender & Society*, 15(3): 407-428.
- Eriksson, H. ve Salzman-Erikson, M. (2013). Supporting a caring fatherhood in cyberspace- an analysis of communication about caring within an online forum for fathers. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 27(1): 63-69.
- Eriksson, H., Salzman-Erikson, H.M. ve Pringle, K. (2014). Virtual invisible men: privacy and invisibility as forms of privilege in online venues for fathers during early parenthood. *Culture, Society and Masculinities*, 6(1): 52-68.

- Etling, B., Roberts, H. & Faris, R. (2014). Blogs as an alternative public sphere: The role of blogs, mainstream media, and TV in Russia's media ecology. *Berkman Center Research Publication, No: 8*.
- Finn, M. ve Henwood, K. (2009). Exploring masculinities within men's identificatory imaginings of first-time fatherhood. *British Journal of Social Psychology, 48(3): 547-562*.
- Fletcher, R. ve StGeorge, J. (2011). Heading into fatherhood – nervously: support for fathering from online dads. *Qualitative Health Research, 21(8): 1101-1114*.
- Fletcher, R., Vimpani, G., Russell, G. ve Keatinge, D. (2008). The evaluation of tailored and web-based information for new fathers. *Child: Care, Health and Development, 34(4): 439-446*.
- Forsberg, L. (2007). Negotiating involved fatherhood: Household work, childcare and spending time with children. *Norma, 2(2): 109-126*.
- Friedewald, M.R., Flechter, R. ve Fairbairn, H. (2005). All-male discussion forums for expectant fathers: Evaluation of a model. *The Journal of Perinatal Education, 14(2): 8-18*.
- Gregory, A. ve Milner, S. (2011). What's new about fatherhood? The social construction of fatherhood in France and the UK. *Men and Masculinities, 14(5): 588-606*.
- Hodges, M.J. ve Budig, M.J. (2010). Who gets the daddy bonus? Organizational hegemonic masculinity and the impact of fatherhood on earnings. *Gender & Society, 24(6): 717-745*.
- Horna, J. & Lupri, E. (1987). Fathers' participation in work, family life and leisure: A Canadian perspective. C.L. Lewis & M. O'Brien (Der.), içinde, *Reassessing Fatherhood: New Observations on Fathers and the Modern Family* (p. 54-73), London: Sage Publications.
- Hudson, D.B., Campbell-Grossman, C., Fleck, M.O., Elek, S.M. ve Shipman, A. (2003). Effects of the new fathers network on first-time fathers' parenting self-efficacy and parenting satisfaction during the transition to parenthood. *Issues in Comprehensive Pediatric Nursing, 26(4): 217-229*.
- Johansson, T. (2011). Fatherhood in transition: Paternity leave and changing masculinities. *Journal of Family Communication, 11(3): 165-180*.
- Johansson, T. ve Hammaren, N. (2014). Imagine, just 16 years old and already a dad! The construction of young fatherhood on the internet. *International Journal of Adolescence and Youth, 19(3): 366-381*.
- Johnston, J. ve Swanson, D.H. (2003). Invisible mothers: A content analysis of motherhood ideologies and myths in magazines. *Sex Roles, 49(1-2): 21-33*.
- Lamb, M.E. (2000). The history of research on father involvement: An overview. H.E. Peters, G.W. Peterson, S.K. Steinmetz & R.D. Ray (Der.), içinde, *Fatherhood: Research, interventions and policies* (p. 23-42). New York: Haworth.
- Lipasova, A. (2016). Fatherhood models in the middle class of contemporary Russia. *Russian Sociological Review, 15(4): 202-214*.

- Lupton, D., Pedersen, S. ve Thomas, G.M. (2016). Parenting and digital media: From the early web to contemporary digital society. *Sociology Compass*, 10(8): 730-743.
- Magaraggia, S. (2013). Tensions between fatherhood and the social construction of masculinity in Italy. *Current Sociology*, 61(1): 76-92.
- Marks, L. ve Palkovitz, R. (2004). American fatherhood types: The good, the bad, and the uninterested. *Fathering*, 2(2): 113-129.
- Marsiglio, W. (1995). *Fatherhood: Contemporary theory, research and social policy*. Thousand Oaks, California: Sage Publication.
- Marsiglio, W. & Pleck, J.H. (2005). Fatherhood and masculinities. S. Kimmel, J. Hearn & R.W. Connell (Der.), içinde, *The handbook of studies on men and masculinities* (p. 249-269). London: Sage Publication.
- Nicholas, D.B., Chahauver, A., Brownstone, D., Hetherington, R., McNeill, T. ve Bouffet, E. (2012). Evaluation of an online peer support network for fathers of a child with a brain tumor. *Social Work in Health Care*, 51(3): 232-245.
- Nicholas, D.B., Sullivan, N., Mesbur, E.S., Lang, N.C., Goodman, D. & Mitchell, L. (2003). Participant perceptions of online groupwork with fathers of children with spine bifida. N. Sullivan, E.S. Mesbur, N. Lang, D. Goodman & L. Mitchell (Der.), içinde, *Social work with groups: Social justice through personal, community and societal change* (p.227-240). Binghamton & New York: Hartworth Press.
- Nouwens, M., Griggio, C.F. ve Mackay, W.E. (2017). WhatsApp is for family; messenger is for friends: communication places in app ecosystems. *Proceedings of the 2017 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, ACM, s.727-735.
- Nyström, K. ve Ohrling, K. (2008). Electronic encounters: fathers' experiences of parental support. *Journal of Telemedicine and Telecare*, 14(2): 71-74.
- Palkovitz, R. (1997). Reconstructing 'involvement': Expanding conceptualizations of men's caring in contemporary families. A.J. Hawkins & D.C. Dollahite (Der.), içinde, *Generative fathering: Beyond deficit perspectives* (p.200-216). Thousand Oaks & California: Sage Publication.
- Pedersen, S. (2015). 'It took a lot to admit I am male on here'. Going where few men dare to tread: men on Mumsnet. E. Thorsen, H. Savigny, J. Alexander & D. Jackson, (Der.), içinde, *Media, margins and popular culture* (p.249-261). Houndmills: Palgrave Mcmillan.
- Parsons, T. & Bales, R.F. (1955). *Family, socialization and interaction process*. New York: Free Press,
- PEW Research Centre (2013). *Modern parenthood*. Erişim: 21.02.2021, <https://cutt.ly/qlnxq44>
- Pleck, J. (1987). American fathering in historical perspective. M. Kimmel (Der.), *Changing Men: New Directions in Research on Men and Masculinity* (p.83-97). Newbury Park & California, Sage Publication.

- Poel, T. (2009). Conceptualizing forums and blogs as public spheres. (Der.), Marianne Van den Boomen, Sybille Lammes, Ann-Sophie Lehmann, Joost Raessens & Mirko Tobias Schafer, içinde, *Digital material: Tracing new media in everyday life and technology* (p.239-251). Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Roy, K.M. ve Dyson, O. (2010). Making daddies into fathers: Community-based fatherhood programs and the construction of masculinities for low-income African American men. *American Journal of Community Psychology*, 45(1-2): 139-154.
- Salzmann-Erikson, M. ve Eriksson, H. (2013). Fathers sharing about early parental support in health-care – virtual discussions on an internet forum. *Health & Social Care in the Community*, 21(4): 381-390.
- Scheibling, C. (2018). Real heroes care: How dad bloggers are reconstructing fatherhood and masculinities. *Men and Masculinities*, 23(1): 3-19.
- Scheibling, C. (2020). The culture of fatherhood 2.0: Exploring the tiny public of dada bloggers in North America. *Feminist Media Studies*, 20(6): 813-830.
- Sullivan, O. (2004). Changing gender practices within the household: A theoretical perspective. *Gender & Society*, 18(2): 207-222.
- Suwada, K. (2015). Being a traditional dad or being more like a mum? Clashing models of fatherhood according to Swedish and Polish fathers. *Journal of Comparative Family Studies*, 46(4): 467-481.
- Suwada, K. ve Plantin, L. (2014). On fatherhood, masculinities, and family policies in Poland and Sweden-a comparative study. *Polish Sociological Review*, 188: 509-524.
- StGeorge, J.M. ve Fletcher, R.J. (2011). Fathers online: Learning about fatherhood through the internet. *The Journal of Perinatal Education*, 20(3): 154-162.
- Swallow, V., Knafl, K., Sanatacroce, S., Hall, A., Smith, T., Campbell, M. Ve Webb, N.J.A. (2012). The online parent information and support project, meeting parents' information and support needs for home-based management of childhood chronic kidney disease : Research protocol. *Journal of Advanced Nursing*, 68(9): 2095-2102.
- Wall, K., Aboim, S. ve Marinho, S. (2007). Fatherhood, family and work in men's lives: negotiating new and old masculinities. *Recherches Sociologiques et Anthropologiques*, 38(2): 105-122.
- Viry, G. (2014). Coparenting and children's adjustment to divorce: The role of geographical distance from fathers. *Journal of Divorce & Remarriage*, 55(7): 503-526.
- Zeybekoğlu, Ö. (2013). Günümüzde erkeklerin gözünden babalık ve aile. *Mediterranean Journal of Humanities*, 2: 297-328.